

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovensko srednješolstvo in slovensko vseučilišče.

I.

Na I. izvanrednem občnem zboru akad. tehn. društva »Triglav« v Gradcu je poročal g. A. Kukovec o slovenskem srednješolskem vprašanju ter sta bili soglasno sprejeti dve tozadevni resoluciji. Poročilo g. Kukovca se je glasilo tako le:

Graški dijaški vseučiliški odsek, ki je sklical današnje zborovanje, naročil mi je, da poročam o slovenskem srednjem šolstvu z ozirom na bodoče slovensko vseučilišče. Omejujem se pa izmed srednjih šol samo na gimnazije in začenjam z mariborsko, ki je zadnje dni v zvezi s celjskim gimnazijskim vprašanjem razburjala ne le slovensko javnost, ampak tudi nemške duhove.

Na mariborski gimnaziji, katero dobro poznam, bilo bi treba gotovo znatnih izprememb. Popolnoma pravilno je, kar so te dni povdarjali nemški listi, da treba tam narediti samostojno slovensko gimnazijo, pristaviti pa moram, da seveda ne namesto dosedanjih celjskih in mariborskih slovensko-nemških nižjegimnazijskih razredov, ampak poleg slovenske samostojne celotne gimnazije v Celju. Šolska statistika, ki bi kolikor toliko morala biti znana tudi avstrijski naučni upravi, dokazuje namreč nepobitno, da je mariborska gimnazija, kar se tiče narodnosti nje dijakov, pravzaprav slovenska, saj so tri četrtine vseh dijakov slovenske narodnosti. V zadnjih letih oglašalo se je za sprejemni izpit v slovensko paralelko nad 100 dijakov na leto. Drugo leto po uvedanju slovenskih paralelek bilo je v prvi razred sprejetih toliko dijakov, da so se morale napraviti kar tri paralele. V sledečih letih je šolska oblast ubrala seveda drugačno prakso glede slovenskih paralelek. Ukazala je, da se pri sprejemnih izpitih kar možno strogo postopa, ter naj se kar največ slovenskih fantov pri sprejemnem izpitu zavrne. Ker se pa zmožni slovenski fantje niso mogli kar naravnost zapoditi nazaj na kmete in ker vlada na noben

način ni hotela dovoliti novih paralelek, sedelo je nekatera leta v prvem slovenskem gimnazijskem razredu v eni šolski sobi natlačenih okoli 90 dijakov, v nemškem prvem razredu pa komaj nad 20! Vsakdo si lahko misli, kake posledice ima to za dijake in tudi za slovenske profesorje, ki so strašno preobloženi z delom. Kako naj učitelj, kateri ima itak okoli 25 učnih ur na teden, vestno popravi 90 latinskih šolskih nalog, dočim ima že nemški kolega dovolj opravka, akoravno ima v enakih razmerah komaj nad 20 enakih nalog! Kako naj v takih razmerah slovenski gimnazijski učitelj posveti vsakteremu izmed svojih 90 dijakov pri pouku dovolj pozornosti! Samo ob sebi se razume, da vsled teh nezdružljivih razmer marsikateri, morebiti še dovolj nadarjen mora kmalu zaostati in iz strahu pred šolnino zapustiti šolsko sobo, da imajo potem njegovi tovariši tam več prostora.

Zdaj pa torej hočeta grof Stürgkh in njegov oproda vitez Hartel štajerskim Slovincem »nasproti pritici« ter ponujata Slovincem v Mariboru samostojno slovensko gimnazijo! Toliko je gotovo, poleg popolne gimnazije v Celju moramo Slovinci dobiti prej ali slej tudi v Mariboru celo slovensko gimnazijo, in vlado in Nemce, ki nam danes isto ponujajo, treba prijeti za besedo. Nikakor se pa ne moremo s Stürgkhom strinjati v načinu, kako naj se v Mariboru napravi samostojna gimnazija za Slovence. Edino prav je, ako se sedanja mariborska gimnazija, ki šteje sedaj 16 razredov, ki so večinoma prenapolnjeni, preustroji v bodoče samo za Slovence kot samostojna slovenska gimnazija, kajti potem se ob ogromnem pritoku slovenskega dijaštva v nižjih gimnazijskih razredih napravita lahko po dve slovenski paraleli. Popolnoma bedasta je misel, naj bi se sedanja mariborska gimnazija prepustila peščici Nemcev, za ogromno število slovenskih dijakov te gimnazije naj bi se pa iskale spet kake na pol podrte luknje v zasebnih hišah. Grof Stürgkh in vitez Hartel bi vendar morala

razmere vsaj toliko poznati, da lahko izpredvidita, v kakšno zadrego bi mariborski Nemci prišli, ako bi hoteli sedanje gimnazijsko poslopje napolniti z nemškimi dijaki. Kaj hočejo Nemci dejati v one prostorne sobane, ki so doslej bile namenjene slovenskim in nemškim dijakom, izmed katerih je pa, kakor omenjeno, tri četrtine Slovinci? Ako se dijaštvo v Mariboru loči po narodnosti, kar je popolnoma utemeljeno in kar bi zlasti Slovinci z veseljem pozdravili, tedaj se mora za peščico mariborskih nemških gimnazijcev preskrbeti novo skromnejše poslopje, primerno številu dijakov, dosedanja gimnazija naj se pa prepusti Slovincem in naj se uredi kot samostojna višja slovenska gimnazija z zadostnim številom paralelek v nižjih razredih.

Zlasti nujna potreba je pa, da si štajerski Slovinci naredijo v današnjih opasnih dneh jasen načrt glede definitivne ureditve srednjega šolstva v Celju, v tem kulturnem središču štajerskih Slovinci.

Nočem se baviti morebiti izključno z znanim modrim naklepom nemških »državnikov« glede odprave slovensko-nemške nižje gimnazije iz Celja. Prepričan sem, da je ob današnjih vendar že precej utrjenih razmerah Slovinci celjskega okrožja popolnoma izključeno, da bi isti pripustili odpravo teh borih par slovenskih razredov, in naj bi Nemci in vlada, kar je neverjetno, to tudi stokrat sklenili. Niti vlada niti Nemci ne morejo resno misliti na to, da bi se blizu pol milijona štajerskih Slovinci, ki narodno vendar precej napredujejo, moglo zadovoljiti s samo eno nižjo gimnazijo v Mariboru, dočim imajo n. pr. kranjski Slovinci, katerih po številu ni mnogo več nego štajerskih, 4 višje gimnazije in so jim še te mnogo pretesne. Kdor pozna narodno probujenost in požrtvovalnost Slovinci celjskega okrožja, prepričan je, da bi celjski Slovinci v skrajnem slučaju gotovo rajši z zasebnimi prispevki vzdrževali še nadalje ta važni zavod, nego da bi dovolili, da se njih nadarjena mla-

dina oropa prilike srednješolske izobrazbe Celjsko gimnazijsko vprašanje nam je torej presoditi iz drugega stališča. Vprašati se nam je, ali se smejo celjski in okoliški Slovinci zadovoljiti s temi borimi štirimi gimnazijskimi razredi, ki državo stanejo kolosalni denar 6000 gld. na leto?

Zgodovina avstrijskega srednjega šolstva nas jasno uči, da so nižje gimnazije nesmisel in da nikakor ne morejo procvitati. Nikjer v Avstriji dandanes ni mesta ne trga, ki bi zahtevalo bodisi nižjo gimnazijo ali nižjo realko ali kakoršenkoli sličen nižji in torej polovičarski šolski nestvor. Strokovnjaki pritrdijo, da stotero vzrokov in predsodkov glede učnih sil in glede bodočnosti dijakov naravnost izključuje procvit nižjih gimnazij. Vsled tega so se nižje gimnazije povsod odpravile ali pa izpopolnile v višje. Vzglede nam je n. pr. Ptuj, iz čegar zdaj dopolnjene deželne gimnazije se pa vsled narodnega fanatizma slovenski dijaki naravnost iztiravajo, ali pa n. pr. neznanato Kočevje, kjer Schwegel zahteva mesto nižje višjo gimnazijo. Da isti vzroki govorijo zoper celjsko slovensko-nemško gimnazijo kot samo nižjo, je samo ob sebi umevno. Če se je ta gimnazija dozda vendar vzdržala in, kakor je poslanec Robič trdil v zadnjem budgetnem boju, lepo napreduje, tedaj je to le znamenje, da je v Celju slovenski gimnazijski zavod baš izvanredno nujna potreba, obenem se pa iz tega dejstva da sklepati, kakšne nerazmerno večje uspehe bi v Celju imela šele slovenska popolna, ali kakor pravimo, višja gimnazija.

Baš ob današnjih napadih na celjsko nižjo gimnazijo morali bi se štajerski Slovinci resno baviti s tem vprašanjem in napeti vse sile, da se preustroji celjsko nižjo v višjo slovensko gimnazijo. Storit bi to morali tembolj, ker je gotovo, da bodo vse merodajne nemške sile v bodoče delale še večje ovire slovensko-nemškemu nižjegimnazijskemu zavodu. Zatorej se štajerskim in zlasti celjskim Slovincem ponuja lepa prilika za veliko dejanje. Naj bi žrtvovali par let po nekaj

LISTEK.

„Na dnu morja“.

(Konec.)

Preden se je začel ples, to je po 10. uri, začeli so se naenkrat zvoki godbe, ki je spominjala na cirkus. Kakih 8 godcev v mornarskih oblekah prikoraka v dvorano, za njimi pa se, spremljana od povodnih mož, tuleča privali grozovita morska kača! Dolga je bila kakih 15 metrov; samo glava je znašala v dolžini poldrugi, v višini pa en meter. Oči in nosnice so se ji žarele rdeče, od nosa so ji mahale silne brke k odprtemu žrelu, pokrita pa je bila z zlatimi, zelenimi in bronastimi luskinami. Deset sokolskih telovadcev je imela v svojem trebuhu, da je mogla »lezi«. Zada pa ji je, držeč jo za repno plavuto, nosil »šlep« mlad krokodil, ki je cincal po taktu godbe tako semtertja, da se mu je poznalo, da še ni dolgo vajen hoditi samo po zadnjih nogah. Skupina, ki se je zlasti z galerije videla divno, vzbujala je vseobče presenečenje, saj kaj le količkaj podobnega Ljubljana še ni videla. Med akorde godbe se je vedno razlegalo neharmonično

tuljenje morske kače. (Kača je delo velezaslužnega g. R. Vesela.)

Tem podmorskim »prvakom« se je pridružila častitljiva žabja deputacija. Seveda so bili v tem zastopništvu žabjih milijard najimpozantnejši eksemplari: velik »žabar« z majestozno gospo »žabo« v družbi tačče »žabulje«, spredaj pa otroški voziček, v katerem je vlekla cucelj nežna, nadebudna žabica. Vsi so bili zeleni z lepimi žabjimi glavami, skozi katerih gibljive čeljusti se je čulo najnemelodioznejše kvakanje. Dovtipna skupina je vzbujala mnogo pozornosti in smeha. (Priredil je »deputacijo« g. P. Skalč.)

Oficialnim zastopnikom žabjega kora je sledila — seveda ekskluzivna — mnogoštevilna skupina žabjih frakarjev v elegantnih dominih in s hreščecimi ragljami.

Tedaj pa je prihrumela v dvorano cela ladja s polomljenim jamborjem in raztrganim jadrom: ladja »Večnega mornarja«. Na krovu je stal impozantni »Večni mornar« (ženskega spola), okoli njega pa 14 živahnih pomorščakov (dam) v elegantnih črnih pomorskih uniformah z zlatimi epauletami in zlatimi gumbi. Ladjo je spremljalo 15 mornarjev v ličnih opravah. S silnim piskom in

vriskom je drla ladja po dvorani ter žela splošno občudovanje. (Skupino je aranžirala gospa dr. Tavčarjeva.)

Za temi je priplaval trilo bruno, v katero se je vsesalo in zajedlo 6 velikih ostrig. Pod velikimi, rožnatimi pokrovi so bile skrite pikantne ostrigice, katere so sladkosnedeži hitro iztrgali; a tedaj se je pokazalo, da imamo pred seboj 6 modernih Grkinj v zračnih belih, zlatoobrobljenih tunikah najidealnejših životov. (Prirediteljica je bila g. dr. Hudnikova.)

Hudo konkurenco pa so delale tem ostrigam tri velike, hodeče školjke. Med silnimi, kakor ščiti močnimi pokrovi so bile skrite bisernice najmikavnejše zunanosti (gg. dr. Trillerjeva, prof. Orožnova in svetnik Podgorškova).

A pomorske zverjadi še ni bilo dosti. Na ogromnem vozu je pridrla pod pokroviteljstvom okusno bujne rakavice velika družba kuhanih rakov in rakovic, stoječih in ležečih okoli velikanske šampanske steklenice. Glave so bile oborožene z ostrimi bodicami, dolgimi tipalkami in štrlečimi očmi, telo pa je bilo oblečeno v veleokusno in dragoceno rdeče barševnosto in atlasasto rokokó obleko (frak, dokolenski pantaloni, nogovice in šolni). Imenitna skupina (sestavljena po zaslugi

g. dr. Majaronove in gđ. M. Prosenčeve) je jako ugajala.

Krasna je bila tudi stasita Korala, fina in elegantna zelena morska trava, prav mični so bili ponesrečeni ribiči iz Chiose (dve dami in gospod) z vesli in mrežami ter dva nagajiva »solo-raka«.

Najlepša samaka maska pa je bila neoporečno zlatolasa secesionistovska Rusalka (g. dr. Praunseisova) čarobne, zelenkaste, biserno se spreminjajoče toalete z dragocenim nakitom.

Ali kdo bi popisoval vsako posamezno masko! Bilo jih je preveč in — odkrito povedano — manjka nam komplimentov, da bi po zaslugi pohvalili vsako posebej. Vse so bile lepe, zato naj jih navedemo po vrsti, kakor smo si jih zabeležili: črn pajek-domino, dve beli spokornici, kočček morja, Geisha, Kitajec in Kitajka v pristnih kostumih, Japonka, pav, 3 tihotapke, Poljakinja, Carmen, Španka, rudar in rudarka, Gorenjec in Gorenjka, grbav ribič iz Vodmata, pieretta, Mefisto, metuljka, vitez, jokeja, medved z gonjačem, šah, povodnje deklice, polž, cvetlice, banditinja in različnejših barv domini.

Vsa ta pisana množica se je skoraj

tisoč goldinarjev, ter na svoje stroške izpopolnili sedanjo nižjo polagoma v popolno višjo slovensko gimnazijo, s čemur bi utegnili za narodno stvar v Celju doseči nenadejano mnogo! S tem činom bi našim neprijateljem dokazali, da si Slovenci svoje srednje šole stavijo tam, kjer jih potrebujejo in da se vsled nemških intrig s svojimi kulturnimi zavodi niso voljni seliti iz Celja onkraj Pohorja ali morebiti kamor si bodi med vaše kozoce v savinjsko dolino. Čehi so na enak način v mnogih nemških mestih kljub nemškemu odporu ustanovili češke srednje šole na svoje stroške, slednjič je pa vsak tak zavod sprejela država v svojo upravo. Če bi bila na enak način tudi celjska slovenska gimnazija dopolnjena in če bi uspevala, gotovo bi jo vlada morala istotako čez malo let poddržaviti. Naj bi se torej celjski Slovenci krepko lotili te velike naloge, pri kateri bi jih ves slovenski življ gotovo z navdušenjem podpiral.

V Ljubljani, 14. februarja. Državni zbor.

V včerajšnji seji je podal poslanec Berks s tovariši interpelacijo zaradi sestave celjske komisije za dohodninski davke, nadalje glede rabe slovensčine pri političnih uradih na Spodnjem Štajerskem. Predlog, naj se otvori o znani interpelaciji Lueger-Lobmayr debata, se sprejme s 123 glasovi proti 91. Debata se je vršila v današnji seji. Točka dnevnega reda je bila nadaljevanje glavne debate o rekrutnem zakonu. Prvi govornik, Kozłowski, se je posebno pritoževal zaradi zavlčevanja novega vojaškega kazenskega reda. Potem je govoril brambovski minister grof Welsersheimb, ki je obetal, da se uredniki zakonski načrt kmalu zgotovi in predloži. Branil je po svoji navadi armado, kakor tudi trpinčenje in samomore. Interpelacijo v zadevi nadporočnika Matlachicha in princesinje Koburške je prepustil vojnemu ministru. Dokazoval je končno tudi neizvedljivost 2letne vojaške službe. Posl. Biankini se je pritoževal nad krivico, da morajo mornarji služiti štiri leta ter da se isti hrvatske narodnosti ponemčijo, pomađjarijo ali poitalijanijo. — Glavni pro-govornik je bil posl. Gniewosz, contra govornik pa posl. Kłofáč, ki je strastno napadal vojno upravo. Predloga je bila sprejeta v tretjem branju.

Belgija — druga Španija.

Naravnost strašno je, kako se množijo v Belgiji duhovne kobilice. Dočim je bilo leta 1846. v deželi še samo 779 samostanov, bilo jih je leta 1866. že 1316 z 18.196 menihi in nunami. Leta 1890 je bilo 1793 samostanov s 30.093 prebivalci, a leta 1900 pa je štela Belgija že 2221 samostanov s 337.634 prebivalci. Iz Francoske izgnani redovi najdejo v Belgiji vedno gostoljubna tla, tako da je med navedenimi menihi in nunami 15.000 inozemcev. Samostanska zemljišča se cenijo

do polnoči srdito ometavala s koriandolijem in serpetinami, da je vladala v dvorani in na galerijah največja animiranost.

Okoli polnoči se je razvnel šele pravi ples, katerega sta jako spretno vodila gg. Kenda in Gotthard. Vstopnic se je prodalo nad 1200, a maskarade se je udeležilo vsaj 1300 oseb. Za zabavo neplešočim pa je še posebej preskrbel enodnevnik »Morski vovk«.

Skratka: »Na dnu morja« je dosegla dolga serija Sokolovih maskarad svoj vrhunec.

Ako pomislimo, da so veljale posamezne skupine do 1600 K in morda še več, treba priznati, da višje in dalje žrtve ljubljanskega občinstva ne morejo segati. Vsekakor bode zatorej treba poskrbeti, da se naše maskarade zopet pocené ter da se doseže z manjšimi izdatki isti namen. Saj »Sokolova« maskarada ne more in ne sme biti revueja dragocenih kostumov, nego le elegantna in — predvsem! — zabavna predpustna prireditev...

Končno treba izreči odboru »Sokola« in trudoljubnim aranžerjem največje priznanje. Priredili so Ljubljancem in drugim rojakom, ki so prihiteli ne le iz raznih krajev Kranjske, nego tudi iz sosednjih slovenskih dežel, ne maskarado, nego prave umetniški užitek! Čast jim!

M. + F.

na 612.517.000. Celo premoženje belgijskih samostanov je naznanjeno uradno na 1.035.346.000 frankov. Vkljub temu pa se jih zdržuje večina z beračenjem.

Azijatska zveza.

Anglija in Japonska sta sklenili na občno presenečenje politično zvezo ter se zavezali, ohraniti Kitajsko in Korejo nezmanjšano ter sploh skrbeti za to, da se razmere v Vshodnji Aziji vzdržé neizpremenjene. V slučaju, da bi se začela vojna s kako vlastjo ali celo z zvezo več vlastij, se morata zaveznika podpirati. To je prvi slučaj, da je sklenila evropska vele-vlast tako zvezo in pogodbo z azijsko državo. Japonska država je stopila s tem med najvplivnejše države, katere politiko bo treba v Evropi vpoštovati. Zveza je obrnjena proti Rusiji, katere vpliv v severni Kitajski narašča in ki ima Mandžurijo skoraj že docela podjarmljeno. Tudi v Pekinu je ruski vpliv velik. Zato hočeta sosednja Japonska in Anglija izpodriniti Rusijo. Zvezni državi sta na morju daleko močnejši od Rusije. Ugodna lega Japonske gledé Koreje in luke Pečili bo ovirala Rusijo na morju, poleg tega pa bodo še angleške in japonske diplomatske intrige poslej solidarne. Vsekakor Rusija svojih načrtov v Aziji tako hitro ne bo mogla uresničiti, Anglija pa je lahko mirnejša, ker ima dobrega zaveznika. Ta nova zveza je posebno za Anglijo velika sreča, saj je v Južni Afriki izgubila ves svoj ugled. Svet vidi sedaj, da ni Rusija, nego Anglija lončen velikan. Evropske države so se pripravljale, da Anglijo osamijo ter jo ignorirajo. Nova zveza pa je vse to onemogočila. Japonski pa je največ ležeče na tem, da se Rusija docela ne polasti Koreje. Nova zveza ima vsekakor bolj obrambno, defenzivno važnost, kot aktivno, ofenzivno.

Vojna v Južni Afriki.

Kronanje kralja Edvarda, ki je bilo določeno na 26. junija t. l., se menda preloži. Kot izgovor navajajo angleški listi v Londonu razgrajajočo epidemijo kozavosti. Pravi vzrok pa je ta, da se hoče kronati Edvard šele tedaj, ko bo v vsej angleški državi popolen mir. Ker ni upanja, da bi se vojna v Južni Afriki končala do junija, se kronanje na nedoločen čas odloži. Da vojne še dolgo ne bo konec, je razvidno tudi iz brzojavke, katero je prinesel list »Times« iz Pretorije. Ta brzojavka pravi, da vzlic sistemu block-hiš ni možno niti manjših okrajev docela očistiti burskih čet. Ta list pravi tudi, da bi se vojna ne nehala niti tedaj, če bi se Angležem posrečilo ujeti tudi Deweta, Botha in še kakakega burskega generala. Namestnikov imajo Buri dovelj na razpolago. Oficialno se poroča, da so imeli Angleži meseca januarja tele izgube: 191 mož je padlo, 21 se jih je izgubilo, 2004 so bili poslani domov kot nerabni invalidi, 419 jih je bilo ranjenih in 536 jih je umrlo vsled raznih boleznij. Število vsled boleznij umrlih narašča. Septembra jih je umrlo 142, oktobra 136, novembra 236, decembra 351 in januarja 536.

Najnovejše politične vesti.

V ogrski zbornici je podal poslanec Komjathy zelo ostro interpelacijo, zakaj ni vzel prestolonaslednik Fran Ferdinand nobenega ogrskega spremljevalca na svoje potovanje v Peterburg. Zahteval je, da se mora prestolonasledniku razjasniti, da je treba narodne pravice spoštovati. — Socijalistično gibanje v Belgiji nevarno narašča. V prestolnici je obkolilo vojaštvo oni del mesta, kjer se nahaja kraljeva palača, palače grofa Flanderna, princa Alberta, ministrsko in kamorno poslopje. — Pogodba zaradi Mandžurije, kakoršno si želi Rusija, se vsled angleško-japonske zveze ne podpiše. — V Budjevoica h je imenoval občinski zastop cele vrste nemških novih meščanov in častnih meščanov, da si zagotovijo za bodočnost večino pred Čehi. Okrajno glavarstvo pa je imenovanje razveljavilo, vsled česar se pozivajo nemški poslanci k obstrukciji. — Amerikanska vlada pozdravlja angleško-japonsko zvezo. — Kulturna Nemčija. V nemški državni zbornici je predlagal poslanec Oertel, naj se v pravosodju uvede zopet batina za hujske prestopke. — 25letnica osvoboditve balkanskih Slovanov se bo obhajala v Moskvi dne 6. maja zelo slovesno.

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 14. februarja.

Včerajšnji seji obč. sveta je predsedoval župan Hribar, kot zapisnikarja sta fungirala gg. obč. svetnika Dimnik in Gorše. K prvi točki je poročal župan, da je sprejel od poljskih poslancev v nemškem državnem zboru zahvalno pismo kot odgovor na izraženo simpatijo ljubljanskega mesta zastran Wrzesna.

Priziv Martina Žitnika glede stavbenega dovoljenja Martinu Sušniku je bil odklonjen. (Poroč. Žužek.)

Obč. svet. Prosenec je poročal o stavbeni glavni za lastno poslopje mestne hranilnice. Dovolilo se je 225.000 K za zidanje poslopja.

Obč. svet. dr. Staré je poročal o razsodbi upravnega sodišča o sporu mestne občine s posestnikom Josipino Selanovo na Starem trgu. Obč. svet. dr. Tavčar je predlagal: Mestna občina pripozna pravico do odškodnine, izreka pa obenem, da je tej odškodninski zahtevi že dovolj ustregla. Poročevalac dr. Staré se je pridružil temu predlogu, ki je bil tudi sprejet.

Dovolilo se je 235 K za razne naprave pri šolskem posloju na Barju. (Poroč. Šubio.)

Za napravo nove steze na Gruberjevi cesti se je dovolilo kredita do 1570 K.

Poročilo o kolavdaciji kanala na Mesarski in Poljanski cesti in v Delarniških ulicah se je vzelo na znanje. Tvrđki F. Supančič se je dal absolutorij glede odstranitve nedostatkov ob kanalu na Miklošičevi cesti ter v Sodnih in Cigaleto-vih ulicah. (Poroč. Žužek.)

Obč. svet. Senekovič je poročal potem v imenu finančnega odseka o proračunu za l. 1902. Poglavitne podatke iz proračuna priobčimo tekom prihodnjih dni.

Pri proračunu o mestnem zakladu se je vnela živahna razprava.

Obč. svet. Prosenec omeni, da naraščajo potrebe vedno, ne da bi se bilo doslej omenilo vzrokov tega naraščanja. Vzrok tega naraščanja je iskati v prvi vrsti v tem, da izdaja država postavne račun občine. Govornik omeni v tem oziru nasledke novega domovinskega zakona, katere se čuti v ubožnem zakladu. Te nasledke se čuti povsod, kakor na Dunaju in v Gradcu, tako tudi pri nas. Radi tega naj bi zopet stopila vsa mesta v zvezo in napravila svoj sestanek. Stopa naj se pa poleg tega še bolj intenzivno v zvezo z državnimi poslanci. Bremana ljubljanskih davkoplačevalcev so tako velika, da ni misliti na povečanje davkov.

Dr. Tavčar se oglašá k besedi, ker se mu vidi, da je gospod župan v svojem dopisu, kojega je »o proračunu za leto 1902« doposlal finančnemu odseku, finančni položaj mesta preročeno opisal, in ker se mu vidi, da je na ta proračun gospod župan preveč ponosen. Ta proračun izkazuje primankljaj, in sicer primankljaj, ki nima na sebi nikake navideznosti; pač pa je ta primankljaj čvrsto novo rojeno dete, ki se bode razvijalo in rastlo, da bode — prava žalost za ljubljanske davkoplačevalce. Že letos se ta primankljaj zgolj z nakladami na davke ne da pokriti, in hoče se zamazati s povišanim pasjim davkom in z davkom na kolesa! Ne smejo se trgati samo rožice, kakor je storil to gospod župan v svojem poročilu; pač pa je treba resno misliti na to, kaj bode v prihodnosti. Dvoje je, kar govornik mestnemu svetu na srce poklada: prvo je to, da bi interesi stranke, katera ima sedaj mesto v svojih rokah, neizmerno trpeli, če bi se morala povišati mestna naklada na davke. Za stranko kot tako bi bilo to povišanje osodepolno, kar se ne more prevečkrat naglašati! Drugo pa je, da ima Ljubljana prav zaprav resurse »dolge vasi«, o kateri poje narodna pesem, in da zategadelj ne more izvrševati velikomestnih nalog! Na to se je — po mnenju govornikov — do sedaj pozabljalo, ker se je morda po potresu preveč podiralo, preveč reguriralo, in čisto gotovo preveč cest odpiralo. Kar se je v preteklosti godilo, to se ne da popraviti, zato so vsi odgovorni. Kar pa bi govornik rad dosegel, je to, da bi se v bodoče pri mestnem gospodarstvu neprestano pred očmi imelo, da znaša davčna sila ljubljanskega mesta polmilijona goldinarjev, da se ta davčna sila tudi v bodočih desetih letih ne bode izdatno pomnožila, in da torej nikakor ne gre, da bi se mestno gospodarstvo prikrojjevalo po kakih velikomestnih vzorcih, na primer po Pražkih vzorcih. Gospod župan se sklicuje na investicije. Tudi govornik rad pripozna, da je na primeru vodovod neprecenljiva vrednost za mesto, in da ima tudi elektrarna svojo veljavo za prebivalstvo. S temi investicijami se je povišala komoditeta življenja v Ljubljani, pri ravno tistem premoženju se živi sedaj bolj gospodsko nego se je prej živel, ne more pa se trditi, da so to investicije, s katerimi bi se bila davčna moč prebivalstva izdatno pomnožila. Zdravo budjetiranje pozdravlja pa pred vsem investicije, s katerimi se premoženje celega prebivalstva dvigne, s katerimi se prilike do vseobšnega večjega prislužka izdatno pomnože.

Govornik ni proti vodovodu, ni ne proti elektrarni, dasi v to ni tako zaljubljen, kakor gotovi krogi, ali glede takih investicij je prebivalstvo Ljubljane podobno vendarle našemu, po kapelanih gospodarsko organizovanemu kmetu, ki je prebival nekda v leseni hiši ter jedel ovenjak, dandanes pa si je s pomočjo posojilnice sezidal lepo novo hišo, s pomočjo konsumnega društva pa se vsako nedeljo napije laškega vina. Premoženje njegovo ostalo je jedno in isto, konfort pa se je povikšal. Gospod župan se sklicuje tudi na druga mesta, češ, da imajo te še večje naklade. V tem pogledu je gospod župan priklopil svojemu poročilu dolgo tabelo. V ti tabeli je popolnoma zamolčana davčna moč dotičnih mest. To pa je glavna stvar, če imam namreč 20.000 gld. premoženja lažje plačam 40% letno doklado, nego plačam 20% tedaj, če imam samo 1000 gld. premoženja. Pameten gospodar je oni, ki ne gleda na svojega sosedo, in naj le-ta še tako okrog sipa z denarjem, ki pa pri vsakem izdatku jednolno ozir jemiže na svojo lastno gospodarsko moč. In sedaj se gre v prvi vrsti za to, da mestni svet pri budjetiranju nikdar ne spušča iz pogleda lastne gospodarske moči ljubljanskega mesta. Govornik dokazuje na to, da ni pričakovati, da bi davčna moč mesta v bodočnosti čez sedanjega pol milijona goldinarjev izdatno poskočiti mogla. Boji se, da bode domarina, glavni steber te davčne moči, v bodoče šibkejša postala, ker je ravno ta davček v Avstriji krivično visok. Istotako se boji, da bode davčna čvrstost južne železnice precej oslabela, ko ji bode v bodoče tekmovali z zmagoosno konkurenčno progo, to je s krajšo progo bohinjske železnice. Na drugo stran pa bodo brezdvoybeno rasti izdatki mestne uprave v obče, posebno vsled novega domovinskega zakona. Kako naj nasledniki v ti dvorani brez povišanja mestnih doklad izhajajo, to ve sam ljubi Bog? Že letos bi se imel v tem oziru zgoditi čudež, da ni slučajno mestnega loterijskega posojila. Sedaj naj pa se zgrade še mestne tržne lope, gimnazija na drugem prostoru, izvede naj se osušenje barja in izvede draga novodobna kanalizacija, potem nakladišče itd. Tu se odpira perspektiva v bodočnost, ki je temna in črna! In nasledniki v ti dvorani bodo imeli skrbi, da jih bodo grozno glave bolele!

Pravi se, saj se lahko najmejo posojila, ker ima Ljubljana kredit. Kako se bi spremenil ta kredit, če pride zopet kaka potresna katastrofa, o tem govornik neče govoriti. Pri tem se rado naglašá, da so mestne priklade v Ljubljani pravzaprav nizke. Pozablja se pri tem, da so glavni davkoplačevalci hišni posestniki, in ti bodo imeli, če vlada ostane trdosrdna, kakor je bila do sedaj, v bodoče vsako leto vračevati okrog 120.000 gld., to je skoraj toliko, kolikor znaša cela dose-danja 20% mestna doklada. O kreditu se po mnenju govornikovem da z dvojnege stališča govoriti. Če ima človek posestvo, ki je samo do polovice zadolženo, ni dvojbe, da dobi na drugo polovico tudi še kredita, in da je tega kredita vreden. Dober gospodar bode pa vsikdar jako resno premišljal, se li naj posluži tega kredita ali ne. Govornik trdi s tega mestnogospodarskega stališča, da je kredit mesta izčrpan. V tem oziru naj se raje počaka tistih dob, ko bodo bogati rezervni zakladi, o kojih govori gospod župan v svojem poročilu, pričeli rositi v mestne blagajne.

Kaj sledi iz tega? Po mnenju govornika dalo se bode ravnotežje v mestnem proračunu odbržati le s skrajno štedljivostjo. Dosedaj je bil priporočal sam dr. Staré, v bodoče priporočati jo bode imel celi mestni svet. Ta štedljivost se bode morala kazati povsod, in mestna občina obrniti bode morala vsak vinar dvakrat prej kot ga izda!

Po mnenju govornikovem morala se bode ta štedljivost povsod kazati, predvsem pa pri takoiimenovanih investicijah, naj se že imenujejo tržne lope ali kako drugače. Res je, duh časa je močan, ali še močnejša je valuta, posebno če je ni! Ni je investicije, ki bi se ne dala odložiti. Ker govornik za popularnost ne da piškavega oreha, se ne boji spregovoriti, da bi v interesu mesta kazalo vprašanje o izsušenju barja iznova v pretres vzeti. Stroški tega podjetja bodo znašali vsaj 5.000.000 K. In to je znesek, za kojega se kupi celo ljubljansko barje in še marsikaj drugega. Kje naj vzame mesto svojih 800.000 K za tako dvomljivo investicijo? Tudi o tem je treba resno razmišljati! Iz vsega tega pa izvira tudi za vlado dolžnost, da se spominja v mali meri Ljubljane, kakor se je v veliki meri spominjala Prage. Ker imajo regulacije v Ljubljani vsaj nekaj asanačnega pomena, morala bode vlada mestni občini priskočiti z izdatnimi odpisi pri potresnih posojilih. V proračunskem odseku državnega zbora se je že zapričela primerna akcija. Te se bo treba z vsó silo oprijeti. Parola pa ostane prej kakor slej: štedljivost!

Predsedstvo prevzame podžupan, ki da besedo županu Hribarju. Ta ugovarja

najprvo obč. svet. Prosenču. Potem pa preide k izvajanjem dr. Tavčarja. Občina s 35.000 prebivalci se ne da več vaško ali malomestno upravljati. Proti opombam dr. Tavčarja glede vodovoda in elektrike citira župan predavanje dr. Kopčeve o »nalezljivih boleznih«, v katerem je isti dokazal statistično, da so se te nalezljive bolezni pomanjšale, odkar je vodovod. In ker je zdravje kapital, je zračnil dr. Kopčeva, da bi se velikansko več izdalo za bolnike, ki bi eksistirali, če bi vodovoda ne bilo, kakor pa se je izdalo za vodovod sam. Dalje pove župan slučaj iz l. 1892. Prišla je neka stara ženica k njemu in mu dejala, da bode vsak dan molila zanj, ker je vodovod napravil. — O proračunu naj se govori, a ne na dvomljiv način. Stroški radi dom. zakona ne bodo tako silno naraščali. Shod mest je v tem oziru že marsikaj ukrenil. — Na očitania glede regulacij omeni župan, da je vlada postavila komisijo, obstoječo večinoma iz tujcev, in le tista poslopja so se regulirala, oziroma demolirala, koje je zaznamila komisija. Sicer pa nosijo vsi skupaj krivdo, če bi se kaj napačnega bilo storilo. — Glede davčne zmognosti je veliko v tabeli citiranih mest na slabšem stališču, kakor Ljubljana. Davki so po celi Avstriji enakomerno razdeljeni. Govornik primerja v tem oziru Gradec. In v Ljubljani raste davčna zmognost, če prav ne v tistem merilu, kakor bi bilo pričakovati. — Izdatki se množe radi tega, ker se je po večala plača uradnikom, slugam in stražnikom mesta in ker je povečana svota za mestne uboge. — Kar se tiče barja, utegnejo stroški znašati 4.000.000 K, a osušenje je neizmerne pomena. Mnogo tehnikov se je izrazilo v tem oziru. Barje bi se dalo po osušenju spremeniti v plodovita tla. Ustanoviti bi se imela vodna zadruga, ki bi skrbela za vse potrebe. — Župan nasprotuje potem še opombam glede domobranske vojašnice in omeni potrebo kontumačnih hlevov ter žrtnice. — Vse te regulacije so torej v najnem interesu mesta in tudi glede bohinjske železnice ne velja pesimizem dr. Tavčarja. —

Naposled popravi dr. Tavčar še nekaj opazk župana in tudi župan reagira še na par strani.

Obč. svet. Predovič pravi, da se strinja popolnoma z dr. Tavčarjevim govorom; dr. Tavčar pa naj pomisli, da »tam, koder so volkovi, ne morejo ovce cele ostati.«

Podžupan zaključí potem sejo, ki se bode danes ob 5. uri popoldne nadaljevala.

Izpred sodišča.

Gosp. dež. rod. svet. Schneditz je včeraj tudi sledečim bolj zanimivim privnim obravnavam predsedoval:

1. **„Abtauserji! Petrigerji!“** Radi teh in enakih psov je bil svoj čas — kakor smo že poročali — mesar in posestnik Turk iz Višnje gore od mitničarskega oboja na dolenjski mitnici tožen ter od okrajne sodnije obsojen. Nje govem prizivu pa je deželno kot prizivno sodišče ugodilo ter Turka popolnoma oprostilo.

3. **Huda kľofuta.** Človeško življenje je polno prevar in zausnic. A te zausnice niso vedno enako močne. Martin Müller, 21letni ključar iz Belepeči na Gorenjskem n. pr. deli take zausnice, ki se čutijo 8 dni. Jedno tako je dal 29. dec. Andreju Rusjanu in sicer tako silno, da je bil kar »damisch«. Zato je dalo okrajno sodišče Müllerju teden dni zapora in mu naložilo plačati 10 K odškodnine. Pritožil se je pravočasno in ker ga je Rusjan baje tudi kľofutal, so mu pomanjšali kazen na 24 ur zapora.

4. **Napačno ime** je povedal 38letni posestnik Bitenc Franc dne 14. dec. stražniku, ki ga je ostavil na Dunajski cesti radi prehitrega voženja. Dobil je 10 K globe in mu ni njegov priziv pomagal nič.

5. **Kdo je kriv?** — A. Šimčič, delavec pri Bohinjski železnici, je zaljubljen v deklo g. Mihe Groboteka, posestnika in krčmarja iz Bohinske. Šel je radi tega dostikrat v kuhinjo in baje deklo objemal. Tega g. Groboteka ni hotel trpeti, sprla sta se radi tega in končno je prišlo do spopada. Tožena sta bila obadva. Šimčič je zahteval 10 K za bolečine, Grobotek pa 20 K. Šimčič je pa dobil 48 ur, Grobotek pa 30 K globe. Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo.

6. **„Niksnuč.“** 33letni posestnik Kovač Franc iz Mojstrane je 18. t. m. obrekoval in razžalil Heleno Jeglič v hiši J. Klančnika s tem, da ji je dejal: »Svinja niksnuča! Krompir in drva si kradla! Samo od tega živiš, kar si vkradla! itd. Radi tega je bil obsojen na 7 dni za pora. Proti tej sodbi je vložil pravočasno priziv. Obravnava je bila radi novega zaslišanja preložena. Helena Jeglič pravi precej škodoželjna: »Zastonj vendar nisem prišla sem dol v takem vremenu — štrafan naj bo!«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. februarja.

— **Osebnosti.** Gospod dr. pl. Podransperg je imenovan asistentom

na ginekologičnem oddelku dež. bolnice, g. dr. Ivan Zajec pa sekundarijem.

— **Deputacija društva hišnih posestnikov** pod vodstvom župana Hribarja in društvenega predsednika dra. Gregoriča se je danes poklonila g. deželnemu predsedniku baronu Heinu in mu obrazložila želje in potrebe glede olajšav pri potresnem posojilu.

— **Shod slovanskih časnikar-jew** se bo vršil — po dogovoru z osrednjim odborom v Pragi in z g. dr. Mazzuro v Zagrebu — v letošnjih binkoštnih praznikih v Ljubljani. Shod bo združen z izletom na Gorenjsko, v Postojno in event. v Trst. Tukajšnji pripravljali odbor razpošlje v kratkem vabila slovanskim avstrijskim slovanskim časopisom in časnikarjem.

— **Nekaj za smeh.** »Edinost« nas je razveselila z naznanilom, da sta g. Franjo Klemenčič in gospa Ivanka Klemenčič v svojem in v imenu uredništva »Slovenke« vložila kar tri tožbe proti našemu listu oziroma gđ. Z. Kveder in g. K. Linhartu, povrh pa še tožbo proti »Soči«. Pričakujemo z vsoto ravnodušnostjo dan sodbe, kajti v tem kar sta pisala g. Linhart in gđ. Kveder v našem listu, ni čisto nič žaljivega, pač pa je skrajno žaljiv pamflet, ki ga je g. Klemenčič priobčil v »Edinosti«.

— **Zaradi častikraje obsojen.** Župan Fran Muštar iz Kompolj, navdušen pristaš poslanca Jakliča in strasten konsumar, jo je zopet jedenkrat skupil. Muštar je v neki pritožbi nadučitelju v Dobrepoljah, g. Engelmanu, kradel čast. Na tožbo g. Engelmanu, katerega je zastopal g. dr. Kušar, je bil katoliški župan Muštar, katerega je zagovarjal dr. Žilindra, včeraj, dne 13. t. m., pri sodišču v Vel. Laščah obsojen na globo 100 kron in na povrnitev stroškov. Njegov sokrivec Jos. Meglen je dobil 10 K globe. Toliko za danes. Ker je stvar jako značilna in poučna za spoznavanje razmer, priobčimo o tej obravnavi obširnejše poročilo.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto se poje tretjič in zadnjič v sezoni Donizettijeva opera »Favoritinja«. Na to predstavo opozarjamo vse one, ki je še niso slišali. Opera je prav skrbno naštudirana, lepo vprizorjena ter se izvaja z najtočnejšo eksaktnostjo. Prihodnji teden pride na vrsto Costov »Njen korporal«.

— **Poljudno znanstveno predavanje** prirede »Slovenska Matica«, »Zdravniško društvo« in »Pravnik« v nedeljo 16. t. m. dopoldne ob pol 11. uri v veliki dvorani »Mestnega doma«. Predaval bode g. c. kr. prof. Rajko Perušek o postanku, razviku in propasti jezikov. (Kulturno zgodovinska razprava).

— **O jezuitih.** Predvčerajšnje predavanje v »Katoliškem domu« je bilo v velikem kontrastu z zadnjimi in nekaterimi prejšnjimi. Če nastopi n. p. dr. Krek, ni suhoparnosti; iz referata se čuti posamezne originalne črte, ako ravno se vidi, da je ta originalnost združena od klerikalnega strankarstva; in dr. Krek ni pozabljen in je mnogo čital. Tudi če nastopi n. p. dr. Lampè, ta blazno radikalni fanatik črnega tabora, ima človek velik užitek; vse zaprašene psovke, vse oguljene katoliške fraze postanejo zopet klasične in novo našminkane, z Lampetovimi barvami našminkane, — in človek se vsaj zabava... ter je Lampetu hvaležen, da tako neprostoovoljno skrbi za zabavo svojega bližnjega. V sredo pa je bilo v tem oziru žalostno. Privlekli so brezsrčne »kršč. soc. zveze« iz podstrešja dr. Žitnika. To je star »mebel« črnega pohištva. In g. dr. Žitnik — naj nam ne zameri, a mi ne moremo drugače! — je govoril, govoril o jezuitih!

On sicer velikodušno priznava, da ni poklican, braniti jezuitov, »saj se znajo sami dovolj in bolje braniti.« A vse jedno je prevzel ta nevhaležni posel. Ker je praktičen človek, si je uredil stvar tako-le: Vzel je doma neko knjigo, si prepisal potrebne podatke na košček belega papirja in — referat je bil gotov. Sploh je g. dr. Žitnik izvanredno veliko o knjigah govoril, žal, da je večinoma naslov, ime avtorja in druge malenkosti teh knjig pozabil; svetujemo mu za prihodnjič, naj tudi te malenkosti napiše na svoj košček belega papirja. — In sedaj ljudje krščanski, — ali veste, zakaj se celi narodi jezuitov tako boje? Ker so jako bistrih glav; na-

ravno, bistrih glav se je bolj bati kakor butcev. Istinitost tega niti še tako zagrižen brezverec ne taji; niti kak »Narodov« redaktér. Ali, ljudje božji, »nasprotniki krščanstva« so poskušali tem hrabrim jezuitom izpodbiti tla s tem, da so izumili razne laži — in kar gre proti čč. PP. jezuitom, je notabene vse laž od konca do kraja. Dr. Žitnik je navdušeno razkrinkal te katoliško-židovsko-protestantovsko-liberalno-socijalistično-brezverske laži. In storil je to temeljito, kdor ne veruje, plača groš! Tako očitajo n. p. »brezverci« jezuitom, da se ravna po geslu »namen posvečuje sredstva«. To je po Žitniku infamna laž in ker je laž, radi tega je absurdno, s takimi argumenti nastopati. Stavek velja namreč le za indiferentna sredstva, torej za taka, ki niso ne škodljiva, ne koristna. Če se, recimo, za uboge pleše, posvečuje namen indiferentno sredstvo plesa. Iz tmine našega brezverstva si usojamo vprašati: Kdo pa določa »indiferentnosti« sredstva? Ali je, recimo, razuzdan ples »za uboge« tudi indiferenten? Ne, ampak rabi se ga lahko kot indiferentnega, dobri namen pospešuje razuzdanost... Ali ni tako? Dalje: Brezverska laž je, kar se podtika jezuitom radi sv. Liguorija. Ta svetnik je sicer spisal ono »Moralno teologijo«, katero prevaja Grossmann, a spisal je ni po Žitnikovem zatrdilu za ljudstvo, za narod, ampak za duhovnike!!! Zopet vprašamo iz tmine našega brezverstva: Kdo pa je rekel, da je moralna knjiga spisana za druge ljudi? Mi smo popolnoma zadovoljni, če priznavate, da je spisana za duhovnike, kot moralni kodeks duhovnikov, kot navodilo, po katerem se morajo ravnati... 30 letna vojna n. p. je tudi navadna židovska laž; ne vojna ravno, a očitanje, da so jo katoliki oziroma jezuiti povzročili. Kdo je metal svetnike skozi okno praške dvorane? In če je bilo toliko in toliko hugenotov pobitih v eni noči, — kaj to, saj je bilo med mrtvimi tudi nekaj katoličanov! Peščica protestantov je hujskala, oziroma napadla množino katoliško; in katoličani so se morali braniti; vse drugo — to je razvidno iz knjige, katero ima dr. Žitnik doma — je laž. In tudi sežiganje coprnice in brezvercev je laž. In napredovanje katolicizma z ognjem in mečem je laž. In Hus? — Oj, to ime nam je ušlo zopet iz tmine našega brezverstva. Tako je prišel g. dr. Žitnik, govoril in zmagal; burno odobravanje je sledilo referatu, le na galeriji je bilo navdušenje manjše. Sicer si pa usojamo še to-le povedati: Nasprotstvo proti jezuitom je obenem, oziroma zlasti nasprotstvo proti absolutizmu, katerega ti učenjaki črnega kalibra vzgajajo; nasprotstvo proti suženjski pohlevnosti in pokorščini, koja je rodila n. p. dogma o nezmotljivosti papeža, nasprotstvo proti absolutni vladi, ki uničuje države in narode (glej Španijo)!... To je pa seveda — dr. Žitnika vidimo v duhu, kako citira knjigo, katere naslov je sicer pozabil — navadna laž! In zato absurdno. In radi tega brezversko. Končajmo!

— **Na maskaradi.** Če ni šale in humorja, izgubi vsaka maskarada svoj pravi značaj in se spremeni v navadni ples v kostumih. Toda šala tudi ne sme prekoračiti gotovih mej. Na Sokolovi maskaradi pa se je to nekajkrat primerilo. Tako je bila jedna izmej najelegančajših mask — školjka — kar naravnost atakirana in jej je bil v tem boju kostum kar strgan in pokvarjen. Umljivo je sicer, da se gospodje posebno drenjajo okrog elegantnih mask in da porednosti žareče se oči marsikoga razgrejejo, ali take atake se vendar ne smejo udomačiti. Zgodilo se je več podobnih slučajev. Tudi »raki« bi vedeli marsikaj povedati. Gotovo je, da je tega mnogo kriva velika gneča. Skupine so se komaj prerinile skozi gnečo, ki se je za njimi takoj zopet zllila. Priporočati bi bilo, da »Sokol« pri drugi priliki poskrbi, da bodo skupine mogle vsaj jedenkrat iti krog in krog dvorane, kar bi se dalo morda na ta način urediti, da se vsaki skupini dodajo nekaki »Schrittmacherji«.

— **Umrl** je v Zatičini najstarejši avstrijski poštar g. Jos. Karlinger v starosti 94 let.

— **Predavanja v Zagorju ob Savi.** Gg. dr. M. Zarnik in nadučitelj Lj. Stiasny priredita nekoliko znanstveno-poučnih predavanj, h kojim vabita vse one, ki se za to zanimajo. Prvo predavanje bode v nedeljo, dne 16. t. m. v II. razredu

ljudske šole v Toplicah ob 3¼ ure popoldne. Predaval bode Lj. Stiasny: »Po Italiji«, v katerem bode osobito opisal svoj izlet na Vezuv.

— **Umrl** je v Trstu g. Ivan Dolinar, bivši ces. kr. šolski nadzornik za tržaško okolico. Pogreb bo v soboto ob 3. popoldne.

— **Novi sejmi.** Deželna vlada je z dne 7. decembra pr. l. št. 20636 dovolila 4 sejme v Preserji in sicer Cvetni petek, 28. aprila, 8. junija in 29. oktobra.

* **Najnovejše novice.** Splošna delavska stavka v Trstu. Lloydovim kurjačem so se pridružili vsi arzenalni delavci, nadalje delavci podjetij Stabilimento tehnic Triestino in San Marco itd. skupno 8000. Vse tržaško vojaštvo je konsignirano. Položaj je opasen. — Vlak skočil s tira med postajama Ustja-Toplice. Strojvodja je ubit, kurjač nevarno ranjen. Nezgoda je povzročila zlobna roka. — Krvava pustna burka se je zvršila v Cataniji. Zaradi hrupa pri metanju korandolijev je policija neko osebo aretirala, a množica se je za aretiranca zavzela. Policija je streljala. Ranjenih je 25 oseb. — Aretirali so na Dunaju dvornega in sodnega odvetnika dr. Fil. Hajeka zaradi poverjenja in zločinov zoper pravno. — Veliki požar je razsajal v Lorientu. Zgorelo je 10 hiš in vojaška skladišča. Škode je nad milijon frankov. — Iz strahu pred vojaščino si je v Jankovacu na Ogrskem 21 mladeničev predrlo mreno v ušesu. Proti vsem se je začela preiskava.

* **Dvorakova opera „Rusalka“** se uprizori v kratkem v dvorni operi.

* **„Hlas“ zoper kat. vseučilišče.** Klerikalni brnski »Hlas« piše z dne 8. februarja: »Nedvomno je, da sta nemška klerikalca Fuchs in Morsey zelo potlačila zanimanje za slovanskih katoličanov za katoliško vseučilišče v Solnogradu, ker sta glasovala v proračunskem odseku zoper Celje. Ako bi prihodnje vseučilišče izgojevalo enake katoličane, ki na strani Vsenemcev tako besno zatirajo Slovane in njih kulturne težnje, potem lahko priznamo, da za to dovolj zadostujejo dosedanja nemška liberalna vseučilišča.« »Hlas« ima tukaj popolnoma prav, kaj le o tem sodi poštenjakovič »Slovenec?«

* **Skala je ubila** pri zidanju ceste pri Čaučaku v Srbiji 15 delavcev.

* **Misteriozna dogodek.** Iz Belegrada poročajo, da so našli 10. t. m. pred sobami kralja in kraljice dve straži speči. Bila sta omamljeni. Povedala sta, da je šla mimo njiju neka dama z nekim oficirjem. Več nista smela povedati, ker jima je kraljev adjutant ukazal molčati. Vojaka sta izginila iz Belegrada —!

Društva.

— **Podporno društvo za uboge gojence na c. kr. učiteljski v Ljubljani** bo imelo svoj občni zbor za upravo leto 1901. v nedeljo, dne 16. t. m. ob 10. uri dopoldne v konferenčni sobi c. kr. učiteljskega, Resljeva cesta 10. K temu zboru so prijazno vabljeni vsi društveni udje, podporniki in dobrotniki učiteljskih gojencev. Ker so sredstva podpornega društva neznatna, število potrebnih pridnih gojencev pa je obilno, se prijazno pozivajo vsi prijatelji šolske mladine, da bi kot udje z letnim doneskom 2 K ali pa kot podporniki z enokratnim poljubnim darilom pristopili društvu. Zglašila prejema učiteljsko ravnatelstvo. — Isti dan in v istem prostoru ob 11. dopoldne bo občni zbor podpornega društva za gojenke c. kr. ženskega učiteljskega.

— **Dolenjski „Sokol“** vprizori dne 16. t. m. v prostorih narodne čitalnice v Novem mestu drugič »Rokovnjače«. Začetek točno ob pol 8. uri. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Književnost.

— **Ivan Giontini:** Mladinske knjižice. Prejeli smo 6 knjižic z barvastimi naslovnimi podobami in sicer: a) Narodne pripovedke za mladino. I. Zbral Dominicus (45 h) — b) Na preriji. c) Naseljenci. d) Stezosledec. e) Poslednji Mohikanec. Angleški spisal J. F. Cooper. (52 h). — f) Eri. Spisal dr. K. May. (45 h). — Mirko Poštenjakovič. Povest za dečke od 12. do 15. leta. Nemški spisal Fr. Frisch, prosto poslovenil Janko Leban (45 h). Mladina rada čita nemške »Indijanarice«, zato ji bodo slovanske tem dobrodošlejšje. Seveda preveč ni dobro. Knjižice priporočamo!

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 14. februvarja. Štrajk je zadobil velikanski obseg. Delavcem iz arzenalov so se pridružili delavci iz plinarne in uslužbeni tramvaja. Mala armada štrajkujočih je šla čez Korso in demonstrirala. Pazniki so jo s sabljami razgnali.

Trst 14. februvarja. Ob 11. dopoldne. Štrajkujoči delavci so vprizorili izgrede. Vseh štrajkujočih je katic 20.000. Vojaštvo je moralo priti policiji na pomoč.

Trst 14. februvarja. Ob 12. opol. Mesto je po vojaštvu zavarovano. Tovorni promet na železnicah je ustavljen, večina časopisov niso mogli iziti.

Dunaj 14. februvarja. V poslanski zbornici se pere danes dunajsko umazano perilo. Poslušalcev se je zbralo toliko, kakor že več let ne. Vsi prostori so prenapolnjeni. Debata je bila v začetku precej nezanimiva, dokler so govorili Leop. Steiner, dr. Vogler in dr. Gessman. Potem je govoril socialni demokrat Schuhmeier, čigar rustikalni dovtipi so bili povod hrupnim prizorom. Senzacija je vzbudila vizitnica, s katero se je dr. Lueger zahvalil nekemu župniku za prispevek 90 gld. za volilno agitacijo, tisti Lueger, ki je obsodil, ki je zdaj kar iz sebe, ker tudi njegovi nasprotniki nabirajo prispevke za volilno agitacijo. Razprava bo trajala še kaki dve uri. Generalna govornika bodeta dr. Kopp in dr. Lueger.

Petrograd 14. februvarja. V raznih mestih se je primeril močan potres. Iz Baku se poroča, da je okrogno mesto Šemaha porušeno.

Dež. gledališče v Ljubljani. Štev. 69. Dr. pr. 1178.

V soboto, 15. februvarja 1902.

Zadnjikrat na slovenskem odru:

Favoritinja.

Opera v štirih dejanjih. Spisal Evgen Scribe. Godbo zložil Gaetano Donizetti. Režiser A. Dobrovolny. Kapelnik B. Tomáš.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 8. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sedeljuje orkester sl. c. in kr. pib. polka II. Leopoldšt. 27.

Prihodnja predstava bode v torek, 17. februvarja.

Meteorologično poročilo.

Febr.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
13.	9. zvečer	726.3	1.1	brezvetr.	oblačno	
14.	7. zjutraj	727.1	0.4	sl. sevzh.	dež	10.2 mm.
"	2. popol.	728.5	2.2	brezvetr.	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 1.1°, normale: -0.4°.

Št. 4255.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat naznanja **mladeničem rojenim leta 1879., 1880., 1881. in 1883.,** ki stopijo letos v vojaško, odnosno črnovojniško dobo: 1. da se bo dne

26. t. m. ob 9. uri dopoldne vršilo žrebanje

v smislu § 32. vojnega zakonika I. del, pri tukajšnjem uradu v pisarni vojaškega referenta. To žrebanje, h kateremu ima vsakdo pristop, velja za one mladeniče, ki izpolnijo letos 21. leto (rojstveno leto 1881.) in torej letos pridejo prvič k naboru;

2.) da se od 18. do 25. t. m. v uradnih urah imeniki onih mladeničev, kateri pridejo letos k naboru, pri tukajšnjem uradu — v pisarni vojaškega referenta — vsakemu na ogled. Kdor opazi kak pogrešek, napaden vpis, ali ima pomislek proti zaprošenim ugodnostim, ali proti prošnjam za nabor v kraju bivanja, naj to pismeno ali ustmeno naznani tukajšnjemu uradu;

3.) da so od 18. do 25. t. m., v navadnih uradnih urah, pri tukajšnjem uradu — v pisarni vojaškega referenta — imeniki domačih in tujih, leta 1883. rojenih, z letošnjim letom v črno vojno pristopivših mladeničev na ogled. Pogreški in nedostaki naj se pismeno ali ustmeno naznanijo tukajšnjemu uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 1. februvarja 1902.

Podpisano županstvo naznanja, da bode imela

občina Lesce

razen dosedanjih dveh semnjev še

2 nova semnja

in sicer bode prvi

dne 24. februvarja (na dan sv. Matije)

in drugi

dne 29. septembra (na dan sv. Mihela).

Županstvo Lesce

dne 30. januarja 1902.

(270—3)

Dunajska borza

dne 14. februvarja 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.25
Skupni državni dolg v srebru	101.05
Avstrijska zlata renta	121.30
Avstrijska krona renta 4%	98.35
Ogrska zlata renta 4%	120.10
Ogrska krona renta 4%	96.85
Avstro-ogrsko bančne delnice	163.6—
Kreditne delnice	695.—
London vista	239.65
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.22 1/2
20 mark	23.44
20 frankov	19.06
Italijanski bankovci	98.05
C. kr. cekini	11.31

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moj srčno ljubljeni soprog, gospod

Ivan Tomc, p. d. Kamničar
posestnik in gostilničar

včeraj ob 12. uri opoldne, po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočega, v starosti 78 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dražega ranjega bode v soboto, dne 15. februvarja, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta št. 4, na pokopališče k sv. Kristofu.

Naj bo ranjci vsem prijateljem in znancem priporočen v blag spomin in molitev!

V Ljubljani, 14. februvarja 1902.

Helena Tomc

soproga.

Brez posebnega naznanila.

Gletne

smerekove sadike

ima na prodaj (386—2)

oskrbnitvo graščine Mokronog.

Več steklenih omar

za blago kot nastavke na prodajalne mize,

se želi kupiti.

Ponudbe pod „steklene omare“ na upravnitvo »Slov. Naroda«.

(402—1)

Posojilnica v Celji
razpisuje službo

pomožnega uradnika.

Plača po dogovoru. Ponudbe se sprejemajo do 28. svečana 1902.

394—2

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 8. uri 56 m popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Hebr, Franzose vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipce, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri sveder obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Praga v Novo mesto in v Kočevje. Obojni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m sveder. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj obojni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne obojni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzena, Prago, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m sveder obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Obojni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m sveder. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m sveder, ob 10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m sveder in ob 9 uri 55 m sveder, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

(1912-46)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj“ M. Leustek-a in v lekarni Ubald pl. Trnkoczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. februvarja 1899.

(2605—12) L. Kres, mlekarja.

Štev. 95.

Razglas v splošno znanje!

Ker bode v torek po sv. Jožefu letos praznik Marijinega oznanenja,

preloži se Jožefovski semenj v Metliki na sredo po sv. Jožefu, to je na dan 26. marca 1902

na katerega se kupci in prodajalci vljudno vabijo.

Županstvo mestne občine Metlika

dne 1. februvarja 1892.

Jutraž.

Založena 1847.

Založena 1847.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

v Ljubljani

Zaloga in pisarna:

Turjaški trg št. 7

Tovarna s stroji:

Trnovski pristan št. 8-10

priporoča po najnižji ceni:

oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ante Beg.